

31 יולי 2011

כ"ט תמוז, תשע"א

לכבוד

ח"כ ראובן ריבלין, יושב ראש הכנסת

ח"כ אמנון כהן, יו"ר ועדת הפנים והגנת הסביבה

עו"ד אייל ינון, היועץ המשפטי לכנסת

עו"ד תומר רוזנר, היועץ המשפטי לוועדת הפנים והגנת הסביבה

עו"ד מירי פרנקל-שור, יועצת משפטית לנושאי בטחון פנים בוועדת הפנים והגנת הסביבה

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק האכיפה והפיקוח העירוניים ברשויות המקומיות, התשע"א - 2011

בשם המרכז האקדמי למשפט ולעסקים, אנו מתכבדים לפנות אליך בעניין הצעת חוק האכיפה והפיקוח העירוניים/ברשויות המקומיות, התשע"א - 2011 (להלן: "הצעת החוק"), כדלקמן:

1. עניינה המרכזי של הצעת החוק הוא במתן שורה של סמכויות שיטור לפקחים ברשויות המקומיות במטרה לחזק את יכולת האכיפה וההרתעה של הרשות המקומית ולסייע למשטרת ישראל במילוי תפקידה לקיום הסדר הציבורי ברשות המקומית.
2. על-פי הצעת החוק, יוענקו לפקחים ברשויות המקומיות שיוכשרו לכך (להלן: "פקחי אכיפה") סמכויות שונות לשימוש בכוח לשם אכיפת החוק.
3. כידוע, פקחים ברשויות המקומיות נתונים למרותו של ראש הרשות המקומית הפועל בהתאם לאינטרס הרשות המקומית ותושביה ומונע משיקולים מקומיים פוליטיים ואחרים. לעומתם, שוטרי משטרת ישראל פועלים בשליחות האינטרס הציבורי שבאכיפת החוק, בשונה ובמנותק מאינטרס פוליטי-מקומי של ראש הרשות המקומית או תושביה. מצב זה של ניגוד עניינים מובנה עלול, במקרים רבים, להוביל לניגוד עניינים של ממש בפעולתם של פקחי האכיפה בבואם להפעיל סמכות לשימוש בכוח בשם אינטרס הציבור.
4. כידוע, הרכב מורחב של בית המשפט העליון פסל חוק, שהעביר סמכויות כליאה לידי גורמים פרטיים שיש בפעולתם ניגוד עניינים מובהק עם אינטרס הציבור, בהיותו בלתי חוקתי (בג"צ 2605/05 **המרכז האקדמי למשפט ולעסקים ואח' נ' שר האוצר ואח'**) (להלן: "עניין הפרטת בתי הסוהר"). במרכז הכרעתו של בית המשפט בעניין הפרטת בתי הסוהר, עמדה ההגנה על הזכות לחירות ולכבוד האדם. בהתאם לקביעתו של בית המשפט, עצם העברת הסמכות להפעלתו של כוח שלטוני לגורם המונע, בין היתר, משיקולים כלכליים הזרים לאינטרס הציבור הכללי, מהווה פגיעה בחירות ובכבוד האדם.

5. עמדתנו היא, כי דברים אלה יפים גם באשר למתן סמכויות אכיפת החוק לפקחים עירוניים. בעניין זה, השיקול הכלכלי על-פיו פועל הגורם הפרטי זהה לשיקול הפוליטי-מקומי על-פיו פועלים פקחי הרשות המקומית. שניהם זרים להליך אכיפתו של החוק המבוסס על הפעלת שיקולים שעניינם אינטרס הציבור הכללי בלבד. זליגתם של שיקולים זרים לאינטרס הציבור הכללי - כגון אינטרסים כלכליים או אינטרסים פוליטיים-מקומיים - פוגעים ביכולתו של בעל הסמכות לפעול בשם אינטרס הציבור הכללי ומעוותים את יכולתו לקבל החלטות המבוססות על אינטרס זה באופן בלעדי. על-כן, מתן סמכות שימוש בכוח לשם אכיפת החוק בידיו של גורם המונע משיקולים זרים שכאלה, מהווה פגיעה בחירות ובכבוד של האדם כלפיו תופעל הסמכות.

6. לאור כל האמור לעיל, ראוי כי המחוקק ייתן דעתו לבעייתיות זו ויבחר בהרחבת שורותיה של משטרת ישראל, על-פני מתן פתרונות מלאכותיים למצוקה בה מצויה מערכת אכיפת החוק בישראל.

בכבוד רב,

עו"ד ערן צין

מנהל הקליניקה לשינוי חברתי וסביבתי
המרכז האקדמי למשפט ולעסקים

עו"ד אפי מיכאלי

ראש תחום הפרטה ורגולציה
המרכז האקדמי למשפט ולעסקים

לידיעה:

חברי ועדת הפנים והגנת הסביבה
עו"ד יהודה וינשטיין, היועץ המשפטי לממשלה
עו"ד אסנת מנדל, מנהלת מחלקת הבג"צים בפרקליטות המדינה